

ETDA
สำนักงาน
www.etda.or.th

กระทรวงดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ Electronic Signature

ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วย
แนวทางการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
(Electronic Signature Guideline)
เลขที่ ขมรอ. 23-2563

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Signature)

พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมายถึง อักษร อักษรระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

★ ลายมือชื่อตามมาตรา 9

ต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการลงลายมือชื่อ

1

ระบุตัว
ผู้เป็นเจ้าของ
ลายมือชื่อได้

2

แสดงได้ว่า
เจ้าของลายมือชื่อ
ยอมรับข้อความนั้น

3

ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้
โดยคำนึงถึง

ความมั่นคงและรัดกุม
ของวิธีการที่ใช้

ลักษณะ ประเภท หรือ
ขนาดของธุรกรรมที่ทำ ฯลฯ

ความรัดกุมของระบบ
ติดต่อสื่อสาร

★ ลายมือชื่อตามมาตรา 26

กฎหมายให้ถือว่าเป็นลายมือชื่อที่เชื่อถือได้

1

ข้อมูลที่ใช้สร้าง
ลายมือชื่อ
เชื่อมโยง
ไปยังเจ้าของ
ลายมือชื่อได้

2

ข้อมูลที่ใช้สร้าง
ลายมือชื่อ
อยู่ภายใต้
การควบคุมของ
เจ้าของลายมือชื่อ

3

สามารถตรวจพบ
การเปลี่ยนแปลง
ของลายมือชื่อ /
ข้อความ ได้

ผลทางกฎหมายและข้อสันนิษฐาน ของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป (มาตรา 9) และ **ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้** (มาตรา 26)
มีผลทางกฎหมาย เช่นเดียวกับการลงลายมือชื่อบนเอกสารกระดาษ

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์	ข้อสันนิษฐานของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์	
	ผู้ที่อ้างว่าลายมือชื่อนั้นนำเชื่อถือ	ผู้ที่โต้แย้งว่าลายมือชื่อนำเชื่อถือ
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป	ต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ว่า "ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น นำเชื่อถืออย่างไร"	ไม่จำเป็นต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ว่า "ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่นำเชื่อถืออย่างไร"
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้	ไม่จำเป็นต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ว่า "ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น นำเชื่อถืออย่างไร" (เนื่องจากได้รับ ข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย)	ต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ว่า "ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่นำเชื่อถืออย่างไร"

ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ (ETDA Recommendation) ว่าด้วย

แนวทางการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Signature Guideline)

ขอบข่าย

อธิบายภาพรวมและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ใช้งานที่ต้องการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีแนวทางในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสามารถเลือกใช้วิธีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะมาตรฐานฉบับนี้เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ผู้ใช้งานควรมีการศึกษาข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ เป็นอย่างไร

หมายถึง ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่
กำหนดใน**มาตรา 26** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทาง
อิเล็กทรอนิกส์

ลายมือชื่อดิจิทัล (Digital Signature)

หมายถึง ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากกระบวนการ
เข้ารหัสลับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งช่วยให้สามารถ
ยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและตรวจพบการเปลี่ยนแปลง
ของข้อความและลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมถึง
การทำให้เจ้าของลายมือชื่อไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบ
จากข้อความที่ตนเองลงลายมือชื่อได้

ตัวอย่างรูปแบบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

- การพิมพ์ชื่อไว้ท้ายเนื้อหาของอีเมล
- การสแกนภาพของลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือและแนบไปกับเอกสาร
- การใช้สไตลัส (stylus) เขียนลายมือชื่อด้วยมือลงบนหน้าจอและบันทึกไว้
- การคลิกปุ่มแสดงการยอมรับหรือตกลง
- การทำเครื่องหมายในช่องแสดงการยอมรับ
- การใช้ลายมือชื่อดิจิทัล

รูปแบบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมาใช้ใน**ระบบงานอัตโนมัติ (automated workflow system)** ซึ่งจะมีการควบคุมการเข้าถึง การยืนยันตัวตน และการตรวจสอบสิทธิของผู้ใช้งาน ก่อนอนุญาตให้ผู้ใช้งานดำเนินการลงลายมือชื่อ ตัวอย่างเช่น ระบบอีเมลที่มีการยืนยันความถูกต้องของผู้ส่งอีเมลและการส่งอีเมล

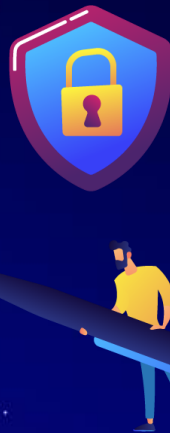
ประเภทของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประเภทที่ 1 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ทั่วไป

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด ๆ (เป็นอักษร อักษรตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์) ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 9** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทที่ 2 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ที่เชื่อถือได้

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 26** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เช่น ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐาน
กุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure:
PKI)

ประเภทที่ 3 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ที่เชื่อถือได้

ซึ่งใช้ในรับรองที่ออกโดย
ผู้ให้บริการออก
ใบรับรอง

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 26** และอาศัยใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดใน**มาตรา 28** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เช่น ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (PKI) และใช้ในรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง

ประเภทของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป

ประเภทที่ 1
ลายมือชื่อ
อิเล็กทรอนิกส์
ทั่วไป

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด ๆ (เป็นอักษร อักษรตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์) ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 9** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

ประเภทที่ 2
ลายมือชื่อ
อิเล็กทรอนิกส์
ที่เชื่อถือได้

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 26** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เช่น ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐาน
กุญแจสาธารณะ: (Public Key Infrastructure:
PKI)

ประเภทที่ 3
ลายมือชื่อ
อิเล็กทรอนิกส์
ที่เชื่อถือได้

ซึ่งใช้ในรับรองที่ออกโดย
ผู้ให้บริการออก
ใบรับรอง

เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่กำหนดใน**มาตรา 26** และอาศัยใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดใน**มาตรา 28** แห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เช่น ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ:
(PKI) และใช้ในรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง

องค์ประกอบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

	การพิสูจน์และยืนยันตัวตน ¹	เจตนาในการลงลายมือชื่อ	การรักษาความครบถ้วนของข้อมูล
ประเภทที่ 1 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป	มีการพิสูจน์และยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับความเสี่ยงของธุรกรรม	มีกระบวนการหรือหลักฐานที่แสดงได้ว่าบุคคลได้ยอมรับการลงลายมือชื่อที่ตนได้ลงลายมือชื่ออย่างชัดเจน	ใช้หลักฐานหรือบุคคลที่สามที่น่าเชื่อถือได้ เพื่อแสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของข้อความที่ลงลายมือชื่อ และรับรองความครบถ้วนของข้อมูล
ประเภทที่ 2 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือ	<ul style="list-style-type: none"> มีการพิสูจน์ตัวตนที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับความเสี่ยงของธุรกรรมหรือที่ระดับ IAL2 ขึ้นไป ² มีการยืนยันตัวตนที่ระดับ AAL2 ขึ้นไป ³ 	ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลในการลงลายมือชื่อต่อข้อความที่ตนแสดงเจตนา	ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลในการลงลายมือชื่อต่อข้อความ
ประเภทที่ 3 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง	<ul style="list-style-type: none"> มีการพิสูจน์ตัวตนที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับความเสี่ยงของธุรกรรมหรือที่ระดับ IAL2 ขึ้นไป มีการยืนยันตัวตนที่ระดับ AAL2 ขึ้นไป 	ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดย CA ในการลงลายมือชื่อต่อข้อความที่ตนแสดงเจตนา	ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดย CA ในการลงลายมือชื่อต่อข้อความ

¹ ข้อเสนอนโยบายมาตรฐาน 4 แนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย – ภาพรวมและอภิธานศัพท์ เลขที่ **ขมรอ. 18-2561**, เวอร์ชัน 1.0.

² ข้อเสนอนโยบายมาตรฐาน 4 แนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย – การลงทะเบียนและพิสูจน์ตัวตน เลขที่ **ขมรอ. 19-2561**, เวอร์ชัน 1.0.

³ ข้อเสนอนโยบายมาตรฐาน 4 แนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย – การยืนยันตัวตน เลขที่ **ขมรอ. 20-2561**, เวอร์ชัน 1.0.

การเลือกใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเลือกใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยจัดการความเสี่ยงหรือผลกระทบที่เป็นไปได้จาก**ภัยคุกคามหรือเหตุการณ์ที่ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์จะไม่ใช่ที่ยอมรับ** ดังตัวอย่างเช่น

- **การปลอมตัวเป็นผู้อื่น (impersonation)**
เช่น ผู้ลงลายมือชื่อไม่ใช่เจ้าของลายมือชื่อ
- **การปฏิเสธความรับผิดชอบ (repudiation)**
เช่น ผู้ลงลายมือชื่อพยายามปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้ลงลายมือชื่อ
- **ข้อมูลไม่มีความครบถ้วน (loss of data integrity)**
เช่น ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ลงลายมือชื่อ
- **การไม่มีอำนาจลงนาม (exceeding authority)**
เช่น ผู้ลงลายมือชื่อไม่ได้รับอนุญาตให้ลงลายมือชื่อกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการเลือกใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้งานควรพิจารณาถึงปัจจัยเสี่ยงเพื่อนำไปวิเคราะห์ความเสี่ยงและวิธีการบรรเทาความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์จะไม่ใช่ที่ยอมรับได้อย่างเหมาะสม

การบรรเทาความเสี่ยงและหลักฐานของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประเภทที่ 1 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ทั่วไป

ตัวอย่างของรูปแบบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์	ตัวอย่างของการบรรเทาความเสี่ยง	ตัวอย่างของพยานหลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> - การพิมพ์ชื่อไว้ท้ายเนื้อหาของอีเมล 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของอีเมล - บันทึกข้อมูลการตัดสินใจทางอีเมลไว้ในระบบการจัดการเอกสารที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลที่ลงลายมือชื่อ - ชื่อที่พิมพ์ไว้ท้ายเนื้อหาของอีเมล - วันที่เวลาที่ลงลายมือชื่อ หรือวันที่เวลาที่ส่งอีเมล - อัตลักษณ์ (identity) ของผู้ลงลายมือชื่อ - วิธีการที่ใช้ยืนยันตัวตน
<ul style="list-style-type: none"> - การสแกนภาพของลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือและแนบไปกับเอกสาร - การใช้สไตลัส (stylus) เขียนลายมือชื่อด้วยมือลงบนหน้าจอและบันทึกไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงวิธีการที่บุคคลใช้แสดงเจตนากับข้อมูลบริบทที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ รูปแบบของลายมือชื่อ กระบวนการลงลายมือชื่อ และวันที่เวลาที่ลงลายมือชื่อ - เชื่อมโยงวิธีการที่บุคคลใช้แสดงเจตนากับข้อความที่ลงลายมือชื่ออย่างชัดเจน - ดำเนินการตรวจสอบกระบวนการลงลายมือชื่ออย่างสม่ำเสมอเพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้งานที่สอดคล้องกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลที่ลงลายมือชื่อ - ภาพของลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือ - วันที่เวลาที่ลงลายมือชื่อ - อัตลักษณ์ (identity) ของผู้ลงลายมือชื่อ - วิธีการที่ใช้ยืนยันตัวตน
<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ระบบงานอัตโนมัติที่มีการยืนยันตัวผู้ใช้งานมาประกอบกับรูปแบบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทที่ 1 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการตรวจสอบระบบงานและฟังก์ชันการทำงานอย่างสม่ำเสมอ - บันทึกข้อมูลบริบทที่จำเป็นโดยอัตโนมัติหากเป็นไปได้ - มีกระบวนการที่เหมาะสมในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของบุคคลและการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล - ตั้งค่าหรือควบคุมเอกสารและเนื้อหาไม่ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หลังจากลงลายมือชื่อแล้ว - มีบันทึกธุรกรรม (transaction record) ส่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรักษาเป็นหลักฐานของการทำธุรกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลที่ลงลายมือชื่อ - ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ - บันทึกเหตุการณ์ (log) ของการยืนยันตัวผู้ใช้งาน - บันทึกเหตุการณ์ (log) ของการแสดงเจตนาในการลงลายมือชื่อ (เช่น การคลิกปุ่มหรือการกำเครื่องหมายในช่องแสดงการยอมรับ) - อัตลักษณ์ (identity) ของผู้ลงลายมือชื่อ - วิธีการที่ใช้ยืนยันตัวตน

การบรรเทาความเสี่ยงและหลักฐานของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประเภทที่ 2 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ที่เชื่อถือได้

ตัวอย่างของรูปแบบของ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์	ตัวอย่างของการบรรเทาความเสี่ยง	ตัวอย่างของพยานหลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> - ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (PKI) 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการบริหารจัดการคู่กุญแจและข้อมูลใบรับรองใน PKI อย่างเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ลายมือชื่อดิจิทัลสามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและตรวจพบการเปลี่ยนแปลงของข้อความและลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลที่ลงลายมือชื่อ - ลายมือชื่อดิจิทัล - วันเวลาที่ลงลายมือชื่อ - ใบรับรอง ซึ่งใช้สนับสนุนการตรวจสอบลายมือชื่อดิจิทัล - ข้อมูลสำหรับตรวจสอบความสมบูรณ์ของใบรับรองการพิกใช้ หรือการเพิกถอนใบรับรอง
<ul style="list-style-type: none"> - ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (PKI) และใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการบริหารจัดการคู่กุญแจและข้อมูลใบรับรองใน PKI อย่างเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ลายมือชื่อดิจิทัลสามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและตรวจพบการเปลี่ยนแปลงของข้อความและลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลที่ลงลายมือชื่อ - ลายมือชื่อดิจิทัล - วันเวลาที่ลงลายมือชื่อ - ใบรับรอง ซึ่งใช้สนับสนุนการตรวจสอบลายมือชื่อดิจิทัล - ข้อมูลสำหรับตรวจสอบความสมบูรณ์ของใบรับรองการพิกใช้ หรือการเพิกถอนใบรับรอง

ประเภทที่ 3 ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ที่เชื่อถือได้ ซึ่งใช้ใบรับรองที่ ออกโดยผู้ให้บริการ ออกใบรับรอง

ETDA
เอสพีเอส
www.etda.or.th

กระทรวงดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม